

Un sol principi

Dv, 4/11/2011 per Teresa Forcades...

[Un Manament Nou](#)

La posició teològica que Basili combat al s. IV reapareix al llarg de la història sempre que s'estableix una correlació excloent entre la noció de Creador i la persona del Pare, la noció de Redempció i la persona del Fill o la noció de Santificació i la persona de l'Esperit. Per a Basili - defensor de la unitat i la transcendència de la Trinitat - les persones divines són veritablement distintes, però actuen sempre unides i són en tot indissociables:

I que ningú no pensi que parlo de tres principis hipostàtics o que vull dir que l'acció del Fill sigui imperfecta. Hi ha un sol principi dels éssers, el qual crea pel Fill i perfecciona per l'Esperit. Ni el Pare que 'ho realitza tot en tots' (1Co 12,6) no deixa imperfecta la seva acció, ni el Fill deixa mancada la creació sense acabar-la per l'Esperit. Altrament al Pare no li caldria el Fill, sinó que crearia amb el seu sol voler; però en realitat vol a través del Fill. Ni tampoc al Fill no li caldria cap ajuda, sinó que operaria a semblança del Pare; però realment el Fill també vol perfeccionar per l'Esperit (16.38).

Què significa aquí l'expressió «principi hipostàtic»? Sembla que fa referència a la persona del Pare. Si és així, per a Basili [cf. infra] hi ha tres hipòstasis distintes (Pare, Fill i Esperit), però un sol principi hipostàtic (el Pare), que convé no identificar amb l'essència. Aquí rau precisament el geni teològic de Basili: en distingir «ser principi» de «ser Déu». «Ser principi» correspon al Pare sol; «ser Déu» correspon a la comunió del Pare, el Fill i l'Esperit. Basili no concep en cap moment les tres persones divines com a paral·leles, com a iguals en el sentit de clòniques o repetides o en el sentit de 'completes en elles mateixes', això és, tancades. No. El «ser imatge» constitutiu de la persona del Fill, no el converteix en un segon Pare, sinó al contrari, precisament perquè és en tot igual al Pare el Fill és en tot distint del Pare (tot el que en el Pare és *donació*, en el Fill és *recepció*; donació i recepció són marcadament distintes, però és gràcies a aquesta distinció constitutiva que el Fill pot ser en tot igual al Pare). El Fill no té res que no li hagi donat el Pare. El «ser Déu» del Fill és completament distint i alhora indissociable del «ser Déu» del Pare. El Pare és Déu «essent Pare»; el Fill és Déu «essent Fill» i l'Esperit és Déu «essent Esperit». Hi ha un sol Déu en tres persones. L'èmfasi de Basili en la unitat de les persones i, molt particularment, en la consubstancialitat de l'Esperit Sant és rotund:

Però la prova més gran de la conjunció de l'Esperit amb el Pare i el Fill és que se'ns diu que està unit al Pare com ho està el nostre esperit a cadascun de nosaltres: 'Qui d'entre els homes sap què hi ha en l'home sinó l'esperit de l'home que hi ha en ell? Així també ningú no coneix què hi ha en Déu, sinó l'Esperit de Déu' (1Co 2,11) (16.40).

Ell [l'Esperit] es troba unit al Pare i al Fill amb tanta intimitat com la unitat amb la unitat (18.45).

[\(Extret de Ser persona, avui: estudi del concepte de 'persona' en la teologia](#)

[trinitària clàssica i de la seva relació amb la noció moderna de llibertat. Teresa Forcades i Vila. Publicacions de l'Abadia de Montserrat\).](#)